

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri*

Kerim GÜNDOĞDU¹
Nesrin ÇİMEN²
Serap TURAN³

Geliş Tarihi: 22.02.2008

Yayına Kabul Tarihi: 24.04.2008

ÖZET

Bu çalışmada, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (Civil Cervant Selection Exam) ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Bu amaçla, Erzurum Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören onbir farklı bölümden 507 öğretmen adayına, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 28 kapalı uçlu durumdan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonuçları, sınavın gelecekteki etkileyeceğini ve çok önemli olduğunu, ancak bu sınavın ve sınava hazırlanma sürecinin kendilerini ruhen, ekonomik ve sosyal olarak yıpratıldığını; sınavın iyi öğretmen seçen bir sistem olmadığını; öğretim elemanlarının derslerinde KPSS'ye yönelik öğretim yapması gerektiğini ve genel olarak KPSS'nin kaygı düzeyleri üzerinde olumsuz bir etki yarattığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yetiştirme, Kamu personeli Seçme Sınavı, Öğretmen Adayları

Perceptions of Prospective Teachers in Relation to Civil Cervant Selection Exam (KPSS)

ABSTRACT

In this research, perceptions of prospective teachers in relation to Civil Cervant Selection Exam (KPSS) were investigated. A researcher-made questionnaire containing 28 closed-ended items were administered to 507 junior and senior prospective teachers. The results showed that the KPSS was so important for the prospective teachers, however, this exam system wear them down economically, socially, and psychologically. Besides, the exam was not favourite system in selecting quality teachers and it caused anxiety on prospective teachers. Lastly, the pedagogical courses in education faculties should paralelly be designed to KPSS.

Keywords: Pre-Service Teacher Training, Civil Cervant Selection Exam, Prospective Teachers

GİRİŞ

Öğretmenlik en eski uğraşlardan olmasına karşın, bilinen anlamda mesleki özelliklerine kavuşması 20. yüzyılda gerçekleşmiştir. Erden'e (2005) göre öğretmenlik mesleğinin meslek olma ölçütlerinin sağlanması, mesleğin saygı görmesi ve daha etkili hale gelmesine yol açmıştır.

Borich (2000), bundan bir yüzyıl önce "etkili öğretmen kimdir?", sorusuna verilen cevabın "iyi insan, iyi bir vatandaşın toplumsal ideallerini karşılayan bir rol model, iyi aile ve iyi çalışan" gibi sadece bazı olumlu ifadeler olduğunu bildirmektedir. Öğretmen, örgün eğitim kurumlarında öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel amaç ve kazanımlara ulaşabilmesi etkinliklerini planlar ve organize eder. Öğretmenlik mesleki bilgi, alan bilgisi ve kişisel özellikler aracılığıyla genellikle tanımlanmaktadır ve Atatürk'ün de belirttiği gibi

* Bu araştırma 5-7 Eylül 2007 tarihleri arasında Gaziosmanpaşa Üniversitesi tarafından düzenlenen 16. Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Atatürk Üniversitesi, K.K. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Erzurum/Türkiye e-posta: kerim@atauni.edu.tr

² Atatürk Üniversitesi, S.B.Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümü Y. Lisans Öğrencisi, Erzurum/Türkiye

³ Atatürk Üniversitesi, S.B.Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümü Y. Lisans Öğrencisi, Erzurum/Türkiye

öğretmenlik mesleği yetiştirici, eğitici-öğretici, yaratıcı, öncü, kılavuzlayıcı, devrimci, dönüştürücü ve benzeri diğer pek çok sosyal ve bireysel özelliklere sahip olmayı gerektirir. Günümüzde öğretmenlik mesleği profesyonel bir meslek olarak kabul edilir. Öğretmenlik artık (özel) alanda uzmanlık, akademik çalışma, mesleki formasyon ve üniversite diploması gerektiren kendine özgü bir profesyonel meslek statüsü kazanmış bulunmaktadır (Uçan, 2007)

Kiraz (2001), öğretmenlik mesleğinde tanım, yeterlik ve konu alanı bilgisinin ağırlığının yerini, bugünkü uygulamalara baktığımızda konu alanı bilgisini aktarabilme yeterliği ve bilgiye ulaşabilmeyi sağlayıcı kılavuzlama etkinliklerinin düzenlenebilmesinin aldığını belirtmektedir. Bu özelliklerin geliştirilmesi bakımından öğretmen yetiştiren kurumlara büyük görev düşmektedir.

Eğitimde kalite sorunu Türkiye’de olduğu kadar tüm dünyada da sorgulanan bir konudur ve öğretmenin niteliğinin yükseltilmesi için çalışmalara yapılmaktadır. Öğretimde kaliteyi (niteliği) tanımlama konusu çeşitli değer yargılarını içerdiğinden (Berliner, 2005), ne kadar zor olduğu bir gerçek olsa da, bu niteliğin artırılmasında birincil etkiye sahip olan öğretmenleri o etkiyi yaratacak niteliklere yönlendirmek bir diğer önemli etkidir.

Türkiye’de öğretmen yetiştirmede özellikle Cumhuriyet dönemi son derece önemli atılımlara sahne olmuştur. 1924 yılında öğretmen yetiştirme ile ilgili ilk kanunun çıkması, daha sonraki yıllarda öğretmenlik mesleğinin niteliğinin artırılmasına yönelik yapılan çalışmalara öncü olmuştur. Bunun yanında, 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ise bugünkü anlamda öğretmenlik mesleğinin çerçevesini çizmiştir. Bu kanun, öğretmen eğitimi yüksek öğretim kapsamına alınması ve öğretmen yetiştirmede akreditasyon sürecini içeren ilerlemelerin kapısını aralaması bakımından önemlidir (Semerci ve Özer, 2005).

Öğretmenlerin mesleğe kabulüne ilişkin literatüre bakıldığında, genel olarak dünyada öğretmen yetiştirme konusunda izlediğimiz ülkelerin kriter ve sistemlerine başvurduğumuzu görmekteyiz. Birçok ülkede öğretmenlerin niteliğinin artırılmasına yönelik önemler alınmaktadır. Semerci ve Özer’in (2005) aktardığına göre, ülkemizde öğretmen atamalarında başvurulan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) benzeri sınavlar Almanya, Avusturya, Fransa, İspanya ve Lüksemburg ve ABD’nin kimi eyaletlerinde görülmektedir. Bu sınavlar kağıt-kalem testi şeklinde olabildiği gibi Belçika, Yunanistan, Hollanda ve Portekiz’de görüldüğü üzere görüşmeleri de (mülakat) içermektedir.

Öğretmen eğitiminin sonunda bitirme sınavı şeklinde yapılan bu tür sınavlar, niteliği ne olursa olsun, birçok kesim tarafından eleştirilmektedir. Berliner (2005), örneğin Arizona eyaletinde mezun olan öğretmen adaylarına verilen testlerin aslında öğretmen niteliğinin artırılmasından çok niteliğin değişik konulara kanalize edilerek düşürülmesine dikkati çekmektedir. Dolayısıyla sadece testler ile öğretmen seçilmesinin yetersizliğine işaret etmektedir.

Öğretmenlerin sadece sınavlar aracılığıyla seçilmesine ilişkin olarak, Köymen (1988, akt. Adıgüzel, 2008) geçmişte başvurulan öğretmen seçme sistemi sağlık, ruh sağlığı ve başarı kriterlerini gereğince taşıması bakımından günümüze oranla daha istikrarlı ve işlevsel olduğundan bahsederek, ülkemizde uygulanan mevcut öğretmen atama sistemini eleştirmektedir.

Günümüzde büyük umutlarla öğretmenlik mesleğini seçen ve mezun olan öğretmen adayları ders çalışma, sosyal etkinliklere katılma ve meslek sahibi olmak amacıyla sınava hazırlanma kısıncındadırlar. Dolayısıyla atanabilmek için birçok etkinliği bir arada yürütmek durumunda kalmaktadırlar. Bunun yanında, Küçükahmet

(2000) öğrencilerin ders çalışma beceri ve tutumlarının yetersizliği nedeniyle okul başarısızlıklarının her geçen gün daha da büyüyen bir sorun haline geldiğine dikkati çekmektedir.

Öğrencilerin okul başarıları ile sınavlara ilişkin kaygıları arasında ilişkin yapılan araştırmalarda (Hedl, 1972; Sarason, 1980; Spielberger ve Trent ve Maxwell, 1980; Rubenzer,1988; Tan, 1992; Gençdoğan, 2002; Hancock, 2001) sınav kaygısının, fiziksel ve psikolojik açıdan olumsuz davranışların ortaya çıkmasına yol açtığını belirlemişlerdir (Akt. Bay, Tuğluk ve Gençdoğan, 2004).

Öğrencilerin okul başarıları ile ilgili yapılan araştırmalar da motivasyon ile başarı arasında pozitif bir ilişki olduğu (Akt., Öncü, 2000) ve öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve çalışma becerileri ile akademik başarıları arasında da pozitif ilişki olduğu (Agnew, Slate, Jones & Agnew, 1993; Elliot, Godshall, ShROUT, & Witty, 1990; Jones, Green, Mahan, & Slate, 1993; Jones, Slate, & Kyle, 1992; Jones et al., 1994; Jones, Slate, & Marini, 1995; Kleijn, Van der Ploeg, & Topman, 1994; Onwuegbuzie, Slate & Schwartz, 2001; Yip & Chung, 2002; Kaya, 1995; Atılğan, 1998; Karapınar, 2000; akt. Bay, Tuğluk ve Gençdoğan,2004) belirlenmiştir.

Yurdumuzda öğretmen seçme ve yetiştirme YÖK ve üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereği daha önce Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak faaliyetini sürdüren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1989-1990 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır. 1985 yılına kadar yapılan öğretmen atamalarında, 1739 sayılı kanun çerçevesinde daha önce alınmış karar gereği yapılması düşünülen öğretmenlikte atanma sınavı yapılmamıştır. İlk defa bu tarihte getirilen ve öğretmen yetiştirmede nitelik sorununa yönelik atılan bu adımla 1992 yılından 2001 yılına kadar öğretmenlerin sınav sonucunda atanmalarına ara verilmiştir. Dolayısıyla bu tarih aralığındaki öğretmenlerin atanması sınavsız yapılmıştır. Bu arada, Talim Terbiye Kurulu'nun 1991 yıl ve 37 nolu kararıyla, öğretmen atamalarında yapılacak sınavın içeriği de %15 genel kültür, %25 pedagojik formasyon ve %60 alan bilgisi olarak belirlenmiştir (Dilaver, 1996).

1999 yılında ÖSYM tarafından ilk defa İÜDevlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Seçme Sınavı (DMS) yapılmıştır. Bu sınavda başarılı olanlar kamu kurum ve kuruluşlarının kendileri tarafından yapılacak sınava katılmak hakkını elde etmiş olacaklardı. Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Seçme Sınavı (DMS) 2001 yılında Kurumlar için Merkezi Eleme Sınavı (KMS) haline dönüştürülmüştür. KMS bir yıl sonra 03.05.2002 tarihli ve 24744 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik" le, daha önce kamu kurum ve kuruluşlarına personel seçimi ve ataması ile ilgili yönetmelikler yürürlükten kaldırmıştır. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 1999 yılında yapılan Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) ile 2001 yılında yapılmış olan Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavını (KMS) birleştirerek, 2002 yılından başlayarak, öğretmen adaylarının da gireceği Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) adı altında bir sınavın yapılmasını öngörmüştür. Türkiye'de öğretmen olmak isteyen tüm öğretmen adayları en az dört yıllık bir üniversite eğitimi ardından, KPSS-öğretmenlik olarak da adlandırılan bu sınava girmek durumundadırlar (OSYM, 2007).

İlgili literatür tarandığında KPSS ve öğretmen adaylarının bu sınava ilişkin algıları ile ilgili araştırma sayısının çok olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan, sınava ilişkin öğretmen adaylarının düşüncelerinin ne olduğunun derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı eğitim fakültelerinde KPSS'ye

girme hakkı bulunan öğretmen adaylarından üçüncü ve dördüncü sınıflardaki öğretmen adaylarının KPSS hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yer verilmiştir:

1. Sınıf düzeylerine göre Öğretmen adaylarının, KPSS'na ilişkin görüşleri farklılık göstermekte midir?
2. Cinsiyet değişkenine göre, KPSS'na ilişkin görüşleri farklılık göstermekte midir?
3. Ağırlıklı Genel Not ortalamalarına göre KPSS'na ilişkin görüşleri farklılık göstermekte midir?
4. Değişken ayrımı yapılmaksızın KPSS'na ilişkin görüşleri farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırma tarama (survey) modeli üzerine kurgulanmıştır. Bu çerçevede, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket alan uzmanlarının görüşleri alındıktan ve pilot uygulaması yapıldıktan sonra bazı maddeleri değiştirilmiş veya tamamen silinmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Erzurum Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'nde 2006-2007 öğretim yılında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise toplam 507 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından, belirlenen bölümlerde uygulama anında derste hazır bulunan ve anketi cevaplamaya isteklilik gösteren tüm öğretmen adayları örnekleme alınmıştır. Örneklemeye ilişkin bilgiler Tablo 1'de görülmektedir.

Tabloda görüldüğü gibi örnekleme alınan öğretmen adaylarının 268'i erkek, 239'u ise bayandır. Örneklemeye üçüncü sınıflardan 271, dördüncü sınıflardan ise 236 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Üçüncü sınıfların dahil edilme nedeni ise, bu öğretmen adaylarının bu düzeyde KPSS kurslarına devam edip, KPSS sınavına da girebilmeleridir. Ankete cevap veren öğrencilerin büyük çoğunluğu ise (%67,5) Ağırlıklı Genel Not Ortalaması olarak 3.00-2.50 aralığındadır.

Tablo 1: Örneklemeye ilişkin bulgular

		f	%
Cinsiyet	Erkek	268	52.9
	Bayan	239	47.1
Sınıf	3. sınıf	271	53.5
	4. sınıf	236	46.5
Ortalama	3.50-4.00	61	12.0
	3.00-3.49	144	28.4
	2.50-2.99	198	39.1
	2.00-2.49	99	19.5
	<2.00	5	1.0
		Toplam 507	

Örneklemeye alınan öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü 11 bölüm ise şunlardır: Sınıf Öğretmenliği (gece ve gündüz öğretimi), İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği.

Veri Toplama Aracı, Verilerin Toplanması ve Yorumlanması

Araştırmada öğretmen adaylarının KPSS'na ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Bireylerin bazı davranışları ve bazı düşünsel, duygusal, inançsal, güdüsel, algısal özelliklerini doğrudan gözlemek olanaklı olmadığından, bu tür durumları incelemek için araştırmalarda

anket yöntemi kullanılır (Borg, Gall ve Gall, 1993; Ekiz, 2003; Fraenkel ve Wallen, 1996; Karasar, 2003; Sümbüloğlu, 2000, Şimşek ve Yıldırım, 2005).

Veri toplama aracı geliştirme sürecinde önce farklı bölümlerden öğretmen adaylarına “*KPPS’na ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleriniz nelerdir?*” sorusu açık uçlu olarak sorulmuş ve alınan cevaplardan ve literatürden hareketle taslak anket formu oluşturulmuştur. Taslak anket formu ilgili alan uzmanlarına da incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Hazırlanan anket formu daha sonra pilot uygulama için iki farklı sınıftaki 60 öğretmen adayına uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda bazı maddeler çıkarılmış ve anketin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0,70 olarak bulunmuştur. Bu süreç sonucunda anket formuna 28 madde dahil edilmiştir. Anket formundaki maddeler beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Derecelendirme “(5)*Kesinlikle katılıyorum*, (4)*Katılıyorum*, (3)*Kararsızım*, (2)*Katılmıyorum* ve (1)*Kesinlikle katılmıyorum*”, şeklindedir.

Hazırlanan anket formu daha sonra belirlenen örneklem gruplarına uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 12.0 programına girilmiş, araştırma soruları bağlamında ilgili istatistiksel analizler yapılmış ve elde edilen bulgular bir sonraki bölümde sunulmuştur.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırma soruları bağlamında öğretmen adaylarının KPSS’na ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlgili Bulgular ve yorum

Birinci alt problemde öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıflara göre KPSS’na ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediği araştırılmak istenmiştir. Bunun için bağımsız gruplar “t” testi analizi yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: *Sınıf düzeyine göre KPSS ilişkin görüşlerle ilgili ortalama, standart sapma ve “t” değerleri*

Sınıf	n	X	SS	t
3.sınıf	271	78,98	12,21	0,291
4. sınıf	236	79,30	12,18	

* p<0.05

Tablodaki bulgular incelendiğinde 3. sınıf öğretmen adaylarının KPSS’na ilişkin görüşlerinin ortalamasının (78,98), 4. sınıf öğretmen adaylarının ise 79,30 olduğu görülmektedir. 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için “t” analizi yapılmış ve anlamlı bir farklılık (p>0,05) bulunmamıştır. Bu bulguya göre 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının KPSS’na ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının görüşlerinin benzer çıkmasında 3. sınıfların kendilerini son sınıf olarak görmeleri ve sınava son sınıf öğretmen adayları gibi motive olmalarının etkili olan faktörlerden biri olduğu söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlgili Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre görüşlerinin farklılık gösterip göstermediği belirlenmek istenmiştir. Bunun için “t” testi yapılmış ve bulgular aşağıda Tablo 3’de verilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre, öğretmen adaylarının KPSS’na ilişkin görüşleri ile ilgili tablodaki değerler incelendiğinde

bayan öğretmen adaylarının görüşlerinin ortalamasının 79,28, erkek öğretmen adaylarının ise 78,99 olduğu görülmektedir.

Tablo 3: *Cinsiyet değişkenine göre KPSS'na ilişkin görüşlerle ilgili ortalama, standart sapma ve "t" değerleri*

Cinsiyet	n	X	SS	t
Bayan	239	79,28	10,91	0,273
Erkek	268	78,99	13,24	

*(p<0,05)

Bu bulguların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığı için yapılan analiz sonucunda ise "t" değeri 0,273 (p>0,05 anlamsız) olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre erkek ve bayan öğretmen adaylarının görüşlerinin farklılaşmadığı görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlgili Bulgular ve Yorum

Öğretmen adaylarının ağırlıklı genel not ortalamalarına (AGNO) göre KPSS'na ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen değerler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: *AGNO'ya göre KPSS'na ilişkin görüşlerle ilgili ortalama ve standart sapma değerleri*

AGNO	n	x	S.S.
3.50-4.00	61	80,77	10,87
3.00-3.49	144	78,06	11,28
2.50-2.99	198	78,94	13,61
2.00-2.49	99	79,71	11,07
<2.00	5	85,60	13,92
	507	79,13	12,19

Tablo 4'deki bulgular incelendiğinde AGNO'su 3,50 ve üzeri olan öğretmen adaylarının görüşlerinin ortalamasının 80,77; 3.00-3.49 arası olanların 78,06; 2.50-299 arası olanların 78,94; 2.00-2.49 arası olanların ise 79,71 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre gruplar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 5: *AGNO'larına göre görüşler arasındaki farklılıklara ilişkin varyans analizi değerleri*

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri
Gruplar arası	578,1	4	144,536	0,972
Gruplar içi	74612,0	502	148,629	
Toplam kareler	75190,1	506		

AGNO'larına göre öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve analizler sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulguya göre öğretmen adaylarının AGNO'larına göre görüşlerinin farklılaşmadığı söylenebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlgili Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde değişken ayırımı yapılmaksızın öğretmen adaylarının KPSS'na ilişkin görüşleri belirlenmek istenmiştir. Bunun için anket sonuçları ile ilgili frekans ve yüzde değerleri ile her bir maddenin ortalama değerleri hesaplanmıştır ve bunlar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablodaki bulgular incelendiğinde, “sınav sonucunun geleceğimi etkileyeceğini düşünüyorum” ifadesinin ortalama puanının ($X=4,06$); “KPSS’na hazırlanmak beni ruhen yıpratıyor” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,89$); ”KPSS’ni kazanabileceğime inanıyorum” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,80$); “KPSS benim için önemlidir” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,59$); “atanacak öğretmen sayısının azlığı sınava hazırlanmamı olumsuz yönde etkiliyor” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,55$); “KPSS sonucunda atanamama kaygısı taşıyorum” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,53$); “KPSS Türkiye’de öğretmen açığını artırıyor” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,47$); “KPSS’na hazırlanmak beni ekonomik olarak yıpratıyor” ifadesinin ortalama puanının ($X=3,42$);

Tablo 6: Öğretmen adaylarının KPSS ilişkin görüşleriyle ilgili frekans, yüzde ve ortalama değerleri

	(5) Tamamen katılıyorum		4		3		2		(1) Hiç Katılmıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.Sınav sonucunun geleceğimi etkileyeceğini düşünüyorum	256	50,5	142	28	33	6,5	38	7,5	38	7,5	4,06
2.KPSS’ye hazırlanmak beni ruhen yıpratıyor	202	39,8	174	34,3	38	7,5	58	11,4	35	6,9	3,89
3.KPSS’yi kazanabileceğime inanıyorum	140	27,6	210	41,4	97	19,1	36	7,1	24	4,7	3,80
4.KPSS benim için önemlidir	144	28,4	187	36,9	62	12,2	52	10,3	62	12,2	3,59
5.Atanacak öğretmen sayısının azlığı sınava hazırlanmamı olumsuz yönde etkiliyor	160	31,6	150	29,6	67	13,2	67	13,2	63	12,4	3,55
6.KPSS sonucunda atanamama kaygısı taşıyorum	147	29	161	31,8	77	15,2	58	11,4	64	12,6	3,53
7.KPSS Türkiye’de öğretmen açığını artırıyor	137	27	128	25,2	123	24,3	75	14,8	44	8,7	3,47
8.KPSS’ye hazırlanmak beni ekonomik olarak yıpratıyor	130	25,6	155	30,6	72	14,2	101	19,9	49	9,7	3,42
9.KPSS okulda sosyal etkinliklere katılmamı olumsuz yönde etkiliyor	142	28	127	25	78	15,4	94	18,5	66	13	3,36
10.Okuldaki arkadaşlarımla KPSS yüzünden dersleri aksattığımı düşünüyorum	111	21,9	143	28,2	78	15,4	106	20,9	69	13,6	3,24
11.Ders aldığımız öğretim elemanları bizim KPSS kaygımızı anlaktan uzaktırlar	106	20,9	113	22,3	118	23,3	116/	22,9	54	10,7	3,20
12.Sınav sonucunda atanamazsam, ailemden ve çevreden baskı geleceğini düşünüyorum	111	21,9	131	25,8	78	15,4	104	20,5	83	16,4	3,16
13.Sınav sonucunda atanamazsam, ailemden ve çevreden baskı geleceğinden çekiniyorum	110	21,7	119	23,5	77	15,2	104	20,5	97	19,1	3,08
14.KPSS okuldaki arkadaşlarımla olan ilişkilerimi bozuyor	60	11,8	88	17,4	104	20,5	156	30,8	99	19,5	2,71
15.KPSS öğretmen olabilmem için gereklidir	84	16,6	93	18,3	48	9,5	106	20,9	176	34,7	2,61
16.KPSS’ye sıkı bir şekilde hazırlanıyorum	32	6	110	21,7	101	19,9	158	31,2	106	20,9	2,61
17.Öğretim elemanları, derslerimizde KPSS’ye yönelik açıklayıcı bilgiler vermektedirler,	23	4,5	129	25,4	93	18,3	148	28,2	114	22,5	2,60
18.KPSS’yi kazanamazsam kendime olan güvenimi yitiririm	56	11	83	16,4	94	18,5	118	23,3	156	30,8	2,54
19.KPSS deneme sınavları gerçek bir KPSS başarısının göstergesidir	8	1,6	84	16,6	155	30,6	158	31,2	102	20,1	2,48
20.Derslerimizde sadece KPSS’ye yönelik öğretim yapılmalıdır	42	8,3	76	15	86	17	170	33,5	133	26,2	2,46
21.KPSS’yi kazanamazsam öğretmen olabileceğime inanmıyorum	66	13	72	14,2	61	12	122	24,1	186	36,7	2,43
22.Ders aldığımız öğretim elemanları bizi KPSS’ye hazırlama konusunda yeterlidir	22	4,3	66	13	136	26,8	143	28,2	140	27,6	2,38
23.Bu tür sınavlar, atandıktan sonra da belli aralıklarla tekrarlanmalıdır	69	13,6	54	10,7	68	13,4	90	17,8	226	44,6	2,31
24.Öğretim elemanları derslerimizde KPSS’ye yönelik sorular çözmektedir	18/	3,6	81	16	72	14,2	169	33,3	167	32,9	2,24
25.KPSS deneme sınavlarına daha önce girdim ve başarılı oldum	17	3,4	74	14,6	55	10,8	121	23,9	240	47,3	2,03
26.KPSS’yi kazanmak öğretmen olmak için yeterlidir	15	3	45	8,9	35	6,9	185	36,5	227	44,8	1,89
27.KPSS iyi öğretmen seçen bir sistemdir	10	2	29	5,7	71	14	179	35	218	43	1,88
28.KPSS deneme sınavlarına daha önce girdim fakat başarılı olamadım	19	3,7	36	7,1	44	8,7	155	30,6	253	49,9	1,84

“KPSS okulda sosyal etkinliklere katılmamı olumsuz yönde etkiliyor” ifadesinin ortalama puanının (X=3,36); “okuldaki arkadaşlarımın KPSS yüzünden dersleri aksattığını düşünüyorum” ifadesinin ortalama puanının (X=3,24); “ders aldığımız öğretim elemanları bizim KPSS kaygımızı anlaktan uzaktırlar” ifadesinin ortalama puanının (X=3,20); “sınav sonucunda atanamazsam, ailemden ve çevreden baskı geleceğini düşünüyorum” ifadesinin ortalama puanının (X=3,16); “sınav sonucunda atanamazsam, ailemden ve çevreden baskı geleceğinden çekiniyorum” ifadesinin ortalama puanının (X=3,08); “KPSS okuldaki arkadaşlarımla olan ilişkilerimi bozuyor” ifadesinin ortalama puanının (X=2,71); “KPSS öğretmen olabilmem için gereklidir” ve “KPSS’na sıkı bir şekilde hazırlanıyorum” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,61); “öğretim elemanları, derslerimizde KPSS’na yönelik açıklayıcı bilgiler vermektedirler” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,60); “KPSS’ni kazanamazsam kendime olan güvenimi yitiririm” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,54); “KPSS deneme sınavları gerçek bir KPSS başarısının göstergesidir” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,48); “Derslerimizde sadece KPSS’na yönelik öğretim yapılmalıdır” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,46); “KPSS’ni kazanamazsam öğretmen olabileceğime inanmıyorum” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,43); “ders aldığımız öğretim elemanları bizi KPSS’na hazırlama konusunda yeterlidir” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,38); “bu tür sınavlar, atandıktan sonra da belli aralıklarla tekrarlanmalıdır” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,31); “öğretim elemanları derslerimizde KPSS’na yönelik sorular çözmektedir” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,24); “KPSS deneme sınavlarına daha önce girdim ve başarılı oldum” ifadesinin ortalama puanlarının (X=2,03); “KPSS’ni kazanmak öğretmen olmak için yeterlidir” ifadesinin ortalama puanlarının (X=1,89); “KPSS iyi öğretmen seçen bir sistemdir” ifadesinin ortalama puanlarının (X=1,88) ve “KPSS deneme sınavlarına daha önce girdim fakat başarılı olamadım” ifadesinin ortalama puanlarının (X=1,84) olduğu görülmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu nedenle KPSS’na girme hakkı bulunan üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmen adaylarının bu sınava ilişkin düşünceleri farklı değişkenlerin ışığı altında incelenmeye çalışılmıştır ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına verilen ve KPSS’na ilişkin düşüncelerinin belirlenmeye çalışıldığı ankete katılan öğretmen adaylarının KPSS’ni önemli gördükleri, ancak bu sisteme ilişkin olumlu düşünceler taşımadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin çok azı KPSS’nin iyi öğretmen seçen bir sistem olduğu ve bu sınavdan geçmenin öğretmen olmak için yeterli olduğunu düşünmektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının, girilecek sınav yanında öğretmen olabilmek için diğer nesnel kriterlerin de göz önüne alınmasını istedikleri şeklinde yorumlanabilir. KPSS’na ilişkin Türkiye’de yapılan çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Semerci ve Özer’in (2005) sözlü bildiri olarak sunduğu nitel çalışmalarındaki “KPSS’nin gerekli olmadığını” düşünenlerin gerekçeleriyle çalışmamızdaki bulgulara paralellik göstermektedir. Ayrıca, 2006 yılında Eraslan yapılan bir araştırma ise, KPSS’nin test tekniğine sahip, görünce hemen tanıyan, ezberci bir mantığa sahip bireyler tarafından başarılabilirdiği; KPSS’nin sadece bilişsel boyuta

hizmet ettiğine ve nesnel olmadığına dikkati çekmektedir. Dolayısıyla öğretmen eğitiminde duyuşsal boyutun geri planda bırakılmaması gerekir.

- Üçüncü sınıfta bulunan öğretmen adaylarının KPSS'na yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu ve son sınıfta bulunan öğretmen adaylarının ise üçüncü sınıftakilere oranla KPSS'na ilişkin kaygılarının daha üst düzeyde olduğu bulgularda görülmüştür. Bu durum ise, araştırmanın son sınıf bahar yarıyılında gerçekleştirilmesinden dolayı son sınıftaki öğretmen adaylarının yakın gelecekte atanma düşüncesi taşıdıklarından, KPSS'na ilişkin daha olumsuz ve kaygılı baktıkları şeklinde yorumlanabilir.

- Genel olarak bakıldığında öğrencilerin çoğu KPSS'nın kendilerini ruhen yıprattığını (tamamen katılıyorum ve katılıyorum: %74,1) belirtirken; öğrencilerin yarısından fazlası bu sınava hazırlanmanın ders başarılarını, ekonomik durumlarını ve sosyal etkinliklere katılımlarını olumsuz etkilediğini bildirmişlerdir. Bu sonuçlar, Semerci ve Özer'in (2005) KPSS'nın öğrencilerin derslere karşı tutumunu olumsuz etkilediği yönündeki bulgularıyla örtüşmektedir. Derslerde KPSS'na yönelik soruların çözülmesinin genel kaygı düzeylerinin düşmesine yardım edebileceği düşünülebilir.

- Araştırmada ayrıca cinsiyet değişkeninin ve sınıf düzeylerine göre dağılım gösteren Ağırlıklı Not Ortalamalarının KPSS'na yönelik öğretmen adaylarının düşüncelerinde anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bu tür bir çalışma yapacak araştırmacıların, KPSS'na ilişkin görüş ve algıları derinlemesine inceleyebilmeleri bakımından anketlerinde açık uçlu sorulara yer vermeleri ve nitel araştırma yöntemlerinden özellikle "görüşme"den yararlanması önerilebilir. Görüşme formunun öğretim elemanları, öğrenciler ve konuyla ilgili dershanelerde görev yapan öğretmenlere de uygulanması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (15 Şubat 2008). Öğretmen Yetiştirmede Mesleki (Pedagojik). Formasyonun Önemi. <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=65>
- Bay, E.&Tuğluk, M. & Gençdoğan, B. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Ders Çalışma Becerilerinin İncelenmesi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. (2) 2, 223-234.
- Berliner, D. C. (2005). The near impossibility of testing for teacher quality. Journal of Teacher Education. 56(3), 205-213.
- Borg, W. R., Gall, J. P. Ve Gall, M. D. (1993). Applying educational research (3. baskı). New York: Longman.
- Borich, G.D. (2004). Effective teaching methods. NJ: Pearson.
- Dilaver, H. (1996). Türkiye'de öğretmen istihdamının dünü, bugünü ve yarını: Eğitimimize bakışlar. İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.
- Eraslan, L. (2006). Öğretmenlik mesleğine girişte kamu personeli seçme sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi, <http://www.milliegitim.biz/git.asp?nereye=Ayrinti&id=612> (2008, 21 April).
- Erden, M. (2005). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ekiz, D.(2003). Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş. Ankara.
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N. E. (1996). How to design and evaluate research (3. baskı). New York: Mc Graww-Hill.
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kiraz, E. (15 Mart 2003). Öğretmen adaylarının yetiştirilmesi üzerine görüşler. 15.03.2003 <http://www.herseyegitim.com/guncel/yazilar/kiraz.asp> (2007 , 14 Ağustos).
- Öncü, H. (2000). Motivasyon. (Ed: L. Küçükahmet) Sınıf yönetimi (113-114). Ankara: Nobel,
- ÖSYM (15 Haziran 2007). Homepage <http://www.osym.gov.tr> (2007, June 15)
- ÖSYM (2005). Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Kılavuzu, 2005. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Semerci, N. ve Özer, B. (2005, Eylül). Tezsiz yüksek lisans ve üniversite son sınıf öğrencilerinin KPSS sınavına yönelik algıları. XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü olarak sunulan bildiri. Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 28-30 Eylül.
- Sümbüloğlu, V. ve Sümbüloğlu, K. (2000). Sağlık bilimlerinde araştırma yöntemleri. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- Uçan, A. (17 Mayıs 2007). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin tarihçesi, http://www.ogretmen.info/ogretmenlik_tarihce_.asp (2008, April 19)